

Prof. Dr. Salacz György

Előszó a szemészeti témakörhöz

Egy-egy szakma aktuális problémáinak méltatása talán nem érdektelen a házi orvos kollégák számára. A szemészeti megbetegedések ugyan valószínűleg ritkábban okoznak fejtörést az alapellátásban, lévén állítólagos részvételük az egyéb betegségekben 4 százalék körüli. A hirtelen látásromlások ismerete mégis talán azért fontos, mert itt az elsősegélynyújtó orvos felelőssége lehet óriási és a beteg sorsára nézve döntő. Az allergiás szembetegségek ugyanúgy szaporodnak, mint az egyéb allergiás kórképek, s öröndetes, hogy a

gyógyítás tárháza egyre újabb és jobb gyógyszerekkel gyarapszik. Ugyanezen okból tartottuk szükségesnek a szürkehályog modern gyógyításával kapcsolatos ismereteket megosztani a házi orvosokkal, mert e téren valódi szemléletváltásnak lehetünk tanúi, mely révén a hályogműtét egyre inkább ambuláns beavatkozássá egyszerűsödik. A diabetéses retinopathia állandó „crux medicorum”, amely valódi interdiszciplináris betegség lévén szoros együttműködést feltételez a különböző szakmák között. A szemészeti kezelés tárháza itt is felvonultatott hatékony terápiás módszereket, amelyek ismerete helyrebillentheti azt a szkeptikus nézetet, miszerint a súlyos diabetéses proliferatív reti-

nopathia egyenlő a vaksággal. Jó ellenpéldákat fogunk erre látni. S végül, de nem utolsó sorban, szemünk fénye, gyermekeink szeme világa nemcsak a szemorvos számára kell fontos legyen, hanem a klasszikus értelemben vett házi orvos is bizonyára szembesül a kancsalsággal, amely 100 közül 2-4 gyermeket érint. A felgyorsult élettempó, a növekvő követelmények gyermekeinkkel szemben kényeszerítik szülőből és orvosaitól a tökéletes látást, a binokuláris és sztereo látást, mert gyermekünk csak így tud megfelelni azon várakozásoknak, amelyekkel az életben szembesülni kénytelen. Hogy erre jól van-e felkészítve, a szülőn kívül a környezetében tevékenykedő orvosok is felelősek.

Prof. Dr. Salacz György
Semmelweis Orvostudományi Egyetem
II. sz. Szemészeti Klinika
1085 Budapest, Mária utca 39.

Dr. Bögi Júlia

Szemészeti sürgősségi állapotok felismerése

Bevezetés

A szembetegségek különleges helyet foglalnak el a klinikumban, a látás szerve a legfontosabb érzékszervnek tekinthető.

Vannak a szervezetnek olyan betegségei, melyek korai diagnózisát a szembetegségek felismerése teszi lehetővé, általános kórképek súlyosságát, stádiumait, progresszióját, prognózisát szemfenéki elváltozások jelzik.

A szemüreg viszonylag védett körülményeket biztosít a szemgolyónak, mégis a mindennapi tevékenység során a balesetek, a környezeti ártalmak vonatkozásában a leginkább veszélyeztetett szervek közé tartozik. A különböző statisztikák szerint az orvosi ellátást igénylő sérülések 8-10 száza-

léka szemsérülés¹, amely a szem és a testfelület méretét összehasonlítva aránytalanul magas értéknek ítéltető.

A csökkent látás, a vakság az összes fogyatékoság közül a legnagyobb figyelmet igényli, nemcsak az egyén tragédiája szempontjából, hanem azért is, mert a család, a hozzátartozók, a társadalom számára a legnagyobb terhet jelenti a látás elvesztése. A statisztikák szerint a világon 16 millió vak ember él.²

A szembetegségek és a szemsérülések súlyos szövődményei az esetek egy részében megelőzhetőek, kivédhetőek a megfelelő időben alkalmazott, megfelelő, korszerű terápiával.

Szükséges tehát, hogy a nem szakorvos felismerje azokat a szemészeti kórképeket, legfontosabb szembetegségeket, amelyek sürgős - amely adott esetben percekkel jelent - ellátást igényelnek.

A hirtelen látásromlások, a fáj-

dalmas és a „vörös” szem, a sérülések felismerése döntő lehet a prognózis szempontjából - az elsősegélynyújtó orvos szerepe ebben meghatározó.^{1, 2, 3, 6, 7, 10}

Hirtelen látásromlások

Számos szembetegség van, amely hirtelen látásromláshoz vezet. A látás elvesztése lehet egy illetve kétoldali, teljes vagy részleges látótérkieséssel járó, lehet átmeneti vagy irreverzibilis, bekövetkezhet egyik pillanatról a másikra, 1-2 óra, esetleg 1-2 nap alatt. Ezekben az esetekben a nem szemorvos teendője, hogy mentővel, minél előbb szemészeti osztályra szállíttassa betegét.³

1. A legsúlyosabb, villámcsapásszerű látásromlást az **arteria centralis retinae törzsének elzáródása** okozza. Jellemző a hirtelen fellépő, féloldali, gyakran fényérzésvesztéssel járó, fájdalommentes látásromlás. **Ágocclusio** esetén a lá-

Dr. Bögi Júlia
Semmelweis Orvostudományi Egyetem
II. sz. Szemészeti Klinika
1085 Budapest, Mária utca 39.